

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДИНАЙТЕСЯ!

МОЛОДИЙ КОМУНАР

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Кіровоградська область
М. Кривоноса
В. Н. К. Кривоноса

Рік видання X

№ 113 (1125).

СУБОТА

20 ВЕРЕСНЯ

1969 р.

Ціна 2 коп.

В обкомі ЛКСМУ

ДЛЯ ЮВІЛЕЙНОГО УЖИНКУ

Про лист комсомольсько-молодіжної тракторної бригади Василя Моторного з колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району.

Нині, коли радянський народ готується гідно відзначити 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, все більшим і більшим стає трудовий ентузіазм серед хліборобів нашого степового краю. Їх помисли — про землю, її багатство. Ось і ужинок четвертого року п'ятирічки набагато щедріший, аніж в попередні роки. На гектарі зібрано по 27,6 центнера хліба. Тепер нива ще і ще віддає хліборобам за їх самовіддану працю. Вони збирають дорідний урожай цукрових буряків, кукурудзи та інших сільськогосподарських культур.

В обласній газеті «Молодий комунар» 18 вересня цього року було надруковано лист членів комсомольсько-молодіж-

ної тракторної бригади ордена Трудового Червоного Прапора колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району. Молоді механізатори розповіли про свій ужинок минулих жнив, про те, як вони борються за високу культуру землеробства. Цей колектив молодих звятижців звернувся до своїх ровесників із закликом докласти ще більше своїх сил і вміння, щоб в наступному році, коли ми відзначимо 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, мати щедрій хліборобській ужинку. «Хай найпершим девізом великої механізаторської сім'ї Кіровоградщини стануть слова: «Працювати по-ленінськи» — закликають механізатори цього колгоспу.

Надаючи важливого значення участі молоді в поході за високу культуру землеробства, в боротьбі за високі і сталі врожаї всіх сільськогосподарських культур, трудові ініціативи юнаків і дівчат області, яка народжується в ході підготовки до знаменного ленінського ювілею, бюро обкому ЛКСМУ схвалило лист комсомольсько-молодіжної бригади Василя Моторного з колгоспу «Зоря комунізму» Новоархангельського району «Бути ниві щедрою».

Міськкоми, райкоми ЛКСМУ, первинні комсомольські організації колгоспів і радгоспів зобов'язано обговорити лист на зборах молодих механізаторів у тракторних бригадах, відкритих комсомольських зборах. Молоді колгоспники мають переглянути свої зобов'язання і розробити заходи, щоб в наступному ювілейному році нива знову оддала хлібороба багатими дарунками.

Редакції газети «Молодий комунар» постійно подавати матеріали про хід соціалістичного змагання між комсомольсько-молодіжними колективами тракторних бригад, молодими хліборобами об-

НА ПАГОРБІ біля ставу стоїть невеликий будинок. Буйні квіти коло нього яскраві квіти, зазирають у вікна розлогі яблуні. На світанку, коли надворі починає сірпіння, а над ставком клубочиться ранковий туман, спалахує в його вікнах світло. Розпочинається новий трудовий день родини садівників — завідувачі сортосадом колгоспу імені Шевченка Кіровоградського району Антоніни Гнатівни Ігнатівної та старшого агронома Павла Даниловича Панченка.

Прикрашати землю, заквітчувати її садами — їх покликання, справа життя.

...У 1939 році приїхали в Перво-званівку з новенькими дипломами агроном Леонід Скалько та вчителька біології Антоніна Ігнатівна. Любили вони землю свою рідну, мріяли уквітчати її рясно зеленквітом.

Правління артілі, всі колгоспники гаряче підтримали пропозицію молодих спеціалістів закласти свій колгоспний сад. Ніхто не хотів лишатися осторонь великої справи. Всі, і молоді, і старі, виходили в степ за село. Розорювали перші гектари родючої незайманої землі. Випереджаючи один одного, копали ярки для дерев. З Київщини, з Мліївської плодощовкової станції завозили тендітні саджанці яблунь, слив, вишень.

Засмаглий від сонця і вітру, схудлий від незлічених турбот,

● Нас ведуть комуністи

Зеленквіт

Леонід Михайлович Скалько був завжди серед людей. Добрим словом, дотепним жартом, власним прикладом умів він захопити, підбадьорити своїх помічників.

— Ну як йому відмовити, коли й сам він, не покладаючи рук, працює, — гомоніли між собою односельчани. І, переборюючи втому, забуваючи про мозолі, працювали до пізнього вечора.

І ось, нарешті, наступив день закладання саду. Першу яблуньку, хвилюючись, посадили агроном і вчителька. Вони завжди робили все разом. Дбайливо закутували соломою молоді деревця, щоб уберегти їх від зимової негоди, розкладали курні вогнища під час цвітіння саду, щоб не торкнулися пізні заморозки тендітних пелюсток. Мріяли про майбутній урожай.

Сад сподобався німецькому коменданту міста Кіровограда. Вирішив оселитися тут після війни, і навіть почав собі маєток будувати: фашистські солдати зруйнували в сусідньому селі лікарню і почали надбудовувати другий поверх над Первозванівською школою, в якій волів жити комендант. Тож, дбючи про багатство «свого» саду, наказав не чіпати дерев.

А для первозванівців колгоспний сад став незайманим куточком радянської землі, де діяли закони товариства і колективізму. Діагностували молоді ховалися тут від вигнання в Німеччину. Усіма правдами і неправдами Скалькові вдалося вилучити з Кіровоградського концтабору тридцять військовополонених для роботи в саду. Ці люди були врятовані від вірної смерті завдяки мужності агронома.

У дні радянських свят ще зранку заходили до Скальків поодинокі дівчата і хлопці-військовополонені. Тихо вітали господаря з святом. Хтось із парубків, копіюючи Левітана, виголосив святокове поздравлення. А потім напівоголосно співали радянські пісні. Прогнозували, коли ж Червона Армія звільнить Кіровоградщину від фашистських круків. Як вони всі мріяли про день перемоги!

Та не судилося Л. М. Скалькові побачити звільненою свою Первозванівку. Життя його трагічно обірвалось незадовго до приходу радянських військ. Німці дізналися про зв'язок агронома з партизанами.

Принишкла, але не скорена Первозванівка проводила а останню путь краших своїх синів. Востаннє крокували рідним селом колгоспні комуністи і активісти. Зв'язани дротом, жорстоко покатовані озвірілими фашистами, вони гордо тримали голови.

Рувчико подалася вперед Антоніна Гнатівна; ще міцніше пригорнула до грудей доньку, коли побачила змарнілого, в синцях, у подертому одязі чоловіка. До горла підкотив тугий солоний клубок. (Закінчення на 2-й стор.).

ПРО ЗЕМЛЮ І РУКИ

соната» Бетховена, російська народна пісня «Та вояди, соліде красное». А наприкінці хлібороби з увагою слухали у грамзапису промову В. І. Леніна «Що таке Радянська влада».

А ось і черга співаків, танцюристів, чітців. Зривають пісні українських радянських композиторів, народні мелодії. А ще частівки. Вони про доріжку колгоспу імені ХХ з'їзду КПРС Л. Кравченко, яка з початку року надала на корову понад 2600 кілограмів молока. Потім про ланкову колгоспу «Перемога» Любу Гресь, що збирає нині більше 400 центнерів цукрових буряків з гектара: В'їє справи йдуть відмінно і весело, і в жнива.

Орден Леніна на грудях — Вода краша ланкова. Дівчата співають частівки. А інші культурармії одкривають галерею портретів краших людей району. Тут зображені агроном колгоспу імені Фрунзе О. Дигає. В його артілі зібрані на гектарі 33,8 центнера пшениці. А ось птахарка артілі «Росія» Н. Овчаренко, яка вже має на курку-песочку по 108 штук яєць. Поруч — портрет скотаря колгоспу імені Шевченка М. Бубнова. Він домігся щодоби

кілограмових приростів живої ваги молодяка великої рогатої худоби. Доспіваюча пісня. І кілька культурармії натхненно промовляють: — Гордиться тобою, людино, Радянська держава. Господарям щедрих полів — І шапа і слава.

Після концерту хлібороби прямували до автолавки. Найбільше їх збирається біля автомашини, де виставлено репродукції картин, що розповідають про життя Ілліча...

Так було в артілі імені Леніна. Агіткультоб'їзд з Новоукраїнки бував майже в кожному колгоспному районі. Лише під час жнив культурармії 31 раз відвідали в степ. А нині вони серед сіваців, буряководів, механізаторів, які заготовляють корми для худоби. Ідуть вони на польові стани тракторних бригад, на тваринницькі ферми, в сільські клуби.

Сценарій виступів агіткульбригади (П очолює Д. Валуца), повсякчас змінюється. В кожному колгоспі наперед культурармії дізнаються про краших людей села. Про них складають частівки. Їм присвячують цілі концертні програми.

Натхненно звучать пісні про землю, про руки хлібороба. Культурармії складають шану людині, яка робить щедрою свій степ.

І. БОРС,

старший методист обласного Будинку народної творчості.

Фото С. БРОВЧЕНКА.

Новоукраїнський район.

ПОНЕДІЛОК — ДЕНЬ ЧУДОВИЙ

Минулий понеділок для молодих гірників Світлопільської шахти унічався великим трудовим успіхом. Прорізки виконали збірку між вертикальним та похилим стовпами.

Відповідальний момент збірки провели бригади Івана Стрюченка та Миколи Кузьменка.

На поверхні героїв дня тепло привітали зав. відділом промисловості Олександрійськ о го міськкому партії І. М. Урицький і головний інженер тресту «Кіровоградвуглебуд» М. С. Сумченко.

В. КОЛЕСНИКОВ, працівник Олександрійської міськрайгазети.

ІСКРА ФЕСТИВАЛЮ

В колгоспі імені Петровського відбувся фестиваль самодіяльного мистецтва, присвячений 100-річчю з дня народження В. І. Леніна. В урочистій тиші мешканці села Могутнього поклали вінки до обеліска Слави. Після мітінгу в Будинку культури перед односельчанами звітували аматори сцени,

Сільські драмгуртки виставили п'єсу М. Зарудного «Сині роки». В головних ролях виступили молоді механізатори Віктор Стеларчук, Володимир Солонько, Леонід Махно та інші.

А. ОЛІЗАРЕНКО, Колгосп ім. Петровського Кіровоградського пайону.

3450 ТОНН ПОНАД ПЛАН

Молоді знам'янські залізничники завжди високо гнали прапор трудової честі. В дні підготовки до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна молодіжні екіпажі закріплюють і приймають здобуті успіхи. Бригада машиністів Володимира Жмура та Вадима Роя ведуть перелюд серед електровозників. Вадим Рой уже перевіз понад завдання 3,450 тонн вантажу, закончивши при цьому 11 тисяч кіловат-годин електроенергії.

Високі показники має молодий машиніст, член обкому комсомолу Микола Тимофеев, машиніст Анатолій Слюсаренко та інші.

В. СТЕПАНОВ, м. Знам'янка.

Відбулось перше заняття в цьому навчальному році районної молодіжної літературної студії «Вісь». Керівник студії, член обласного літературного об'єднання М. П. Сухов познайомив початківців з планом роботи «Вісь», а потім надав слово вразивцеві І. К. Бойку. Свої нові твори прочитали поети-початківці учень зоотехніку Василя Рачкован, учениця Тичківської середньої школи Люба Мусленка та інші. З особливим інтересом студію слухали баладу «Перстень» молодого поета Миколи Суржва,

До ленінського ювілею студія запланувала виступити із власними творами на ленінську тематику перед учителями школи, робітниками, колгоспниками.

В. ШУЛЬГА.

ЗА ДОСВІДОМ ДО СУХОМЛІНСЬКОГО

На цьому тижні в Кіровоградському державному педагогічному інституті ім. О. С. Пушкіна відбулася зустріч з групою студентів четвертого курсу фізіологічного факультету Київського державного педагогічного інституту ім. О. М. Горького. Після вечора, влаштованого пушкінями, студенти з Києва ознайомилися з нашим містом, відвідали хутір «Надію», вшанувавши корифея українського театру.

Найбільше часу проведуть горікці в с. Павлівці. Адже основна мета їхньої поїздки — ознайомитися з досвідом і роботою педагогічного колективу школи, де працює відомий педагог, член-кореспондент Академії педагогічних наук СРСР, Герой Соціалістичної Праці В. О. Сухомлінський.

М. ЛИТВИНЕНКО, позаштатний кореспондент.

ЗЕЛЕНКВІТ

(Закінчення. Початок на 1-й стор.)

З роз'ятрених грудей рвався тяжкий стогін. Очі чоловіка ніби промовляли до неї: «Будь мужньою, Тоню... Бережи доньку, сад...»

Прийшов і на Кіровоградщину день довгоочікуваного визволення. Антоніна Гнатівна зі своїми помічницями Ольгою Гусарик, Євдокією Скороход, Марією Черепецькою одразу ж заходилися біля саду. Лікували знівечені деревця, підірвали сухе гілля, збирали гусинь, робили нові насадження. І знову над вільним степом зашумів сад Скілька, пружно потягнулися до сонця молоді пагони.

А 1952 року в сад прийшов агроном Павло Данилович Панченко. Як і Антоніна Гнатівна, любив він землю, хотів прикрашати її. Зріднилася їх робота, спільна мета і погляди.

Самовіддано, не рахуючись із часом, працювали вони в саду. Проводили цікаві досліді, ставили сміливі експерименти, уважно слідували за акліматизацією рослин, дбайливо доглядали слабкіші деревця. Сад став для П. Д. Панченка немале рідним дітям. Тож не випадково для дипломної роботи (навчався він заочно на плодощовому факультеті Уманського сільськогосподарського інституту) агроном обрав тему «Сімнадцятирічне сортопробування плодоягідних культур у Кіровоградській області».

МИНУЛИ РОКИ копіткої праці. Сьогодні на 200 гектарах саду та 30 гектарах виноградника вирощується близько 600 сортів різноманітних плодоягідних культур, в тому числі понад 50 видів винограду і 180 сортів яблук. Господарями почувують себе і південні фрукти — персики, абрикоси, димчасті сливи, медові груші. Недарма ж кіровоградський сортопробувальний сад вважається одним з найкращих не тільки на Україні, але й в Союзі.

— На кожний витрачений карбонанець ми одержуємо п'ять карбонанців прибутку, — якось казав мені Павло Данилович.

Це досягнення — результат багатьох років творчих шукань, невтомних експериментів. У 1955 році колгосп імені Шевченка був учасником Всесоюзної сільськогосподарської виставки в Москві. За одержання високого врожаю фруктів він нагороджений Дипломом І ступеня та премійованим автомобілем. А господиня саду Антоніна Гнатівна одержала малу золоту медаль.

Натхнені почесною нагородою, садоводи працювали ще наполегливіше. Урожаї з року в рік підвищувалися. Все частіше траплялося, що фрукти одночасно достигали на значній площі. Треба було негайно збирати їх і якомога швидше реалізовувати у свіжому вигляді. Та саме це останнє і не завжди вдавалося. Не було змоги зберегти тривалий час велику кількість фруктів у високоякісному стані. Колгосп терпів збитки. А на кіровоградських базарах господарювали, розкошуючи перекупки. Хіба це не прикро? «Що робити?» — не раз замислювалися колгоспники.

Нарешті, вихід було знайдено. Спершу до ладу стала сушарня, розширювалося плодощовище. Та це був лише тимчасовий вихід. Колгосп почав будувати консервний цех.

У липні 1966 року з конвейєра зійшли перші банки фруктових консервів. На прилавках магазинів Кіровоградщини з'явилися смачні компоти, соки, маринади з яблук і груш. Яскраві етикетки горворили покупця, що це — продукція консервного цеху колгоспу імені Шевченка Кіровоградського району. Почалась і переробка плодоягідних культур на іскристі сухі вина. Вступ у дію консервного цеху дав змогу підвищити товарність садівництва майже вдвоє.

Згодом радісна звістка прийшла в колгосп імені Шевченка: за значні досягнення в розвитку садівництва, одержання тривалих рекордних врожаїв плодоягідних культур, багаторічну плідну працю Батьківщина назвала Антоніну Гнатівну Ігнатівну Геросом Соціалістичної Праці. Засяяли на її грудях п'ятикутна зірка з серпом і молотом і орден Леніна. А Павла Даниловича було нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора.

Та не таке подружжя, щоб заспокоїтися на досягнутому. Нові рубежі визначають собі Антоніна Гнатівна і Павло Данилович. Чекають їх нові турботи, творчі шукання.

П. Д. Панченко розповідає:

— Ми беремо курс на районування в степовій смузі карликових порід фруктових дерев. Це дуже перспективна справа. Судити самі: на кожному гектарі розміститься 650—1000 дерев, які щороку даватимуть принаймні 400—500 центнерів плодів з гектара.

— Чи не вплине це на смакові якості, вагу плодів?

— Ні, — посміхається мій небіжбанності агроном. — І зовнішній вигляд, і дегустаційні якості залишаться звичайними.

Дуже цікава проблема, але це — справа майбутнього. А сьогодні і при звичайних породах дерев садоводи одержують такі врожаї, що вистачає їх і для кіровоградців, і для друзів з інших республік.

Змінилися обличчя кіровоградських степів. Вкрилися вони кучерявими садами. І нікого це вже не дивує. Зайшли ми вже до цього. Та коли ви зриваєте з дерева рум'яне яблуко чи наливаєте кувалю сонячного степового вина, пам'ятайте, що ціною людського життя, догорілою працею все це набуто. І стараймося зробити так, щоб Кіровоградщина вкривалася все новими й новими садами.

Людмила ПАНЬКОВСЬКА, студентка Кіровоградського інституту сільськогосподарського машинобудування. с. Первозванівка Кіровоградського району.

В переддень навчання

Відбувся обласний дводенний семінар керівників районних та міських пропагандистських семінарів комсомольської політосвіти.

Аудиторією настіж підчищених дверей став у ці дні малий зал гарнізонного клубу офіцерів. Керівники семінарів туртурів «Біографія В. І. Леніна», «Бесіди про партію», «Кругозір», «Наш Ленінський комсомол», пропагандисти, друці секретарі міських комітетів і райкомів ЛКСМУ зібралися на відверту розмову про навчання в гуртках політосвіти цього року.

Семінар доповідав «Про завдання комсомолу по організації політичного навчання комсомольців і молоді в 1969—1970 навчальному році» відкрито секретар обкому ЛКСМУ Т. Лавренська.

З перспективами розвитку сільського господарства області позитивно присутніх заступник начальника обласного управління сільського господарства М. Д. Лисенко. З великою увагою була прослухана лекція «Про міжнародне становище Радянського Союзу на сучасному етапі», з якою виступив лектор обкому КП України Д. М. Ключенко.

Багато практичних порад почули учасники семінару в доповіді «Організація методичної роботи з пропагандистами» консультанта Будинку політосвіти обкому КП України А. О. Ученка.

З методичними лекціями і бесідами перед учасниками семінару виступили також кандидат філософських наук, доцент Кіровоградського педагогічного інституту В. М. Чижик, методист-консультант Будинку політосвіти обкому партії С. П. Донцова, доцент інституту сільськогосподарського машинобудування І. Д. Федотенков.

Назустріч великій даті

ДАМАСК. 100-річчю з дня народження В. І. Леніна присвячена редакційна стаття газети «Шлях аш-шамб».

Ім'я Леніна, пише газета, дороге сотням мільйонів людей, які борються за своє соціальне і національне визволення. III з'їзд компартії Сирії, який відбувся у червні, у спеціальній резолюції підкреслює необхідність проведення широких заходів щодо поширення марксистсько-ленінського вчення серед трудящих мас.

Торжества з нагоди 100-річчя з дня народження В. І. Леніна, пише газета, повинні відбутися в демонстраційно дружбі між Сирією і Радянським Союзом — Батьківщиною великого вождя.

Безрадісні перспективи

БОНИ. У серпні цього року партія життя в ФРН зроста порівняно з тим же періодом минулого року на 3,4 процента. Офіційне повідомлення про це було опубліковано у західнонімецькій столиці.

Ще безрадісніші перспективи на період після виборів у Бундестаг, які відбудуться 28 вересня.

Як повідомляє газета «Франкфуртер рундschau», міністр господарства Шлягер, виступаючи в Бонні, заявив, що в ФРН має бути проведено значне підвищення цін, яке зачепить багато галузей господарства.

Неписьменність в Італії

РИМ. Майже два мільйони Італійців не можуть ні читати, ні писати, повідомляє преса. Більша частина неписьменних проживає в Сардинії, Сицилії і південних областях Італії.

ЯКОЮ мусить бути школа робітничої молоді? Яка повинна бути її матеріальна і виробнича база? Хто в першу чергу мусить дбати про виховання і навчання працюючої молоді? Як спланувати заняття для тих, хто працює в різні зміни? Як і хто мусить стимулювати навчання, заохочувати учнів вечірніх шкіл? Що це дає школі, виробництву? Який взагалі має бути зв'язок між школою і виробництвом? Чим живе і чим повинна жити сільська вечірня школа?

Всі ці проблеми вимагають вирішення. Говорачи про вечірню і заочну освіту, мені хотілося б спершу зупинитися на досвіді педагогічного колективу однієї школи — Заваллівської, бо він став немов еталоном районного, а, можливо, і обласного масштабу.

Успіхи педагогічного колективу Заваллівської ШРМ пояснюються, на мою думку, перш за все її тісним зв'язком з виробництвом. Цей зв'язок закріплює сталі учнівські колективи, забезпечує формування і розвиток особистості учня, психологічну підготовку молоді до навчання і праці, виховує потребу в знаннях.

К ЖЕ ПРАКТИЧНО здійснюється цей зв'язок у заваллівській? Почати, мабуть, потрібно з того, що на графітному комбінаті створено комісію сприяння школі робітничої молоді, в яку входять керівники підприємства. В кожному цеху діє своя цехова комісія.

— Вечірня школа — наш тринадцятий цех, — любить повторювати директор комбінату А. К. Ремесленников.

І це дійсно так. Давайте прослідкуємо за якимось відділом життєвого шляху молодого робітника чи робітницю, що приходять на графітний комбінат. Розмова з ними починається з освіти. Якщо юнак чи дівчина не закінчили середню школу, їм відразу ж влучається направлення в ШРМ. Контроль за успішністю та відвідуванням здійснюється як учителями, так і працівниками комбінату. Дирекція ШРМ та графітного комбінату щоквартально розробляють спільні заходи, навчан-

ня робітників в одному з перших питань на партійних бюро, зборах, засіданнях комітету ЛКСМУ, на засіданнях завкому, зборах робітників у цехах.

Одним з дієвих засобів сприяння навчанню та успішності учнів стали диспетчерські наради, які проводяться кожної п'ятниці. На них відводяться підсумки роботи школи за кожний тиждень.

Може скластися враження, що дирекція комбінату лише тим і займається, що контролює успішність і відвідування своїх робітників-учнів. Це зовсім не так, хоч без цих заходів теж не обійтися. Го-

ловний напрямок — заохочення.

Зовсім недавно мені довелося прочитати наказ за підписом директора комбінату, яким він преміює Бориса Аратовського, Михайла Мамулата, Володимира Малирчука, Юрія Думанського та ще добрий десяток їх товаришів за успішне навчання в школі. Не будемо говорити про розмір премій, бо головне не це. Головне, що кращі учні відчувують турботу про себе, відчують, що їх успіхами в навчанні цікавляться, що успіхи ці мають значення не лише для них особисто, а й для всього комбінату.

Та так воно і є. Знання, що їх учні здобувають у школі, дуже допомагають їм у практичній роботі.

Ось приклад... Якоюсь перед комбінатом постало завдання збільшити випуск графіту до 21 тисячі тонн на рік. Необхідно було розробити ряд за-

ходів по запровадженню механізації і розширенню виробничих площ. Одним з таких заходів було встановлення четвертого сушального барабана. Треба було закласти залізобетонний фундамент, який забезпечував би нахил барабана під кутом у чотири градуси. Цю геометричну задачу розв'язав колишній десятикласник, а нині старший майстер безольного цеху Ф. Д. Цимбал. Після цього він вніс 28 раціоналізаторських пропози-

цій.

За останні роки на графітному комбінаті подано 1745 раціоналізаторських пропозицій, з них прийнято 1035 і вже запроваджено у виробництво 961. Із 170 раціоналізаторів комбінату половина — випускники ШРМ.

Це багато про що говорять. Якщо ж додати, що на комбінаті близько 80 процентів інженерів-колішній випускники школи робітничої молоді — можна з певністю сказати, що співдружність школи й комбінату дав добрі результати.

ДИРЕКЦІЯ КОМБІНАТУ слідкує за долею учнів ШРМ і після закінчення ними школи. Колишній випускник школи М. Л. Третяк заочно закінчив Московський індустріальний технікум, а потім Київський інститут народного господарства, зараз працює на комбінаті. Секретар партійної організації комбінату О. І. Гавриловський теж випускник цієї школи. Таких прикладів можна навести безліч.

Не можна не наголосити ще раз на тому, що робітничою молоддю, яка вчиться, оточена па-

комбінаті увагою і піклуваннями. Підвищення розряду по фаху ставиться тут в пряму залежність від освітнього рівня, квартирні питання теж розв'язуються в цьому плані.

Школа для комбінату стала сириваті трінадцятим цехом. Лише минулого року на обладнання учбових кабінетів було асигновано комбінатом більше трьох тисяч карбонанців, а всього на матеріальну базу школи виділено десять тисяч карбонанців.

Дехто може зауважити, що Заваллівська середня школа робітничої молоді не рядова, базова. Частина правди тут є. Умови роботи в цій школі, порівняно з іншими, кращі. Але ж і в інших вечірніх школах вчиться ПРАЦЮЮЧА молоді. І хоч у цьому випадку підприємств кілька, вони теж можуть стати БАЗОЮ для школи.

Скажімо, в Гайворонській вечірній школі навчаються молоді наповозоремонтники, робітники графітного кар'єру, вагонного депо. Керівники цих підприємств беруть участь у роботі педагогічних рад, разом з комітетами ЛКСМУ на-правляють на навчання комсомольців і неспіваючу молоді, що не має середньої освіти, слідкують за відвідуванням і успішністю учнів.

МОВА йшла про міські вечірні школи, де справи складаються добре. Але школа сільської молоді, за деяким винятком, викликають глибоку тривогу у районному відділі народної освіти. Перед нами стоїть велика і ще не вирішена проблема. Це — початок учбового року в сільській вечірній школі.

Друкуючи цей матеріал, редакція сподівається, що питання, підняті завідуючим Гайворонським районом І. Л. Мудрим, зацікавлять директорів шкіл робітничої і сільської молоді, працівників відділів народної освіти, керівників підприємств і колгоспів, учителів, учнів робітничої і сільської молоді, всіх, кого в тій чи іншій мірі стосується вечірне і заочне навчання юнаків і дівчат. Редакція просить вас, товариші, якщо щодо навчання працюючої молоді,

Справа в тому, що початок цей збігається з періодом інтенсивних сільськогосподарських робіт. Тут і збирання цукрових буряків, соняшнику, кукурудзи, підготовка ґрунту до нового врожаю, сіява. Учнів не мають змоги в цей період відвідувати школу, а потім, коли обсяг робіт зменшується, учителям доводиться перевагажувати учнів, щоб виконати навчальну програму. Дехто не витримує цього.

Треба сказати, що й матеріальна база сільської вечірньої школи, порівняно з міською, гірша, і ставлення до учнів з боку правління більшості колгоспів залишає бажати кращого. Зараз, коли життєвий рівень колгоспників різко піднявся, коли зростає кількість колгоспів-мільйонерів, є можливість виділити певну суму на обладнання кабінетів, на премії для кращих учнів.

А хіба колгоспам не потрібні свої агрономи, зоотехніки, інженери? Хіба не потрібні кваліфіковані механізатори, інші фахівці? Але якщо на підприємствах підвищення виробничого розряду ставиться в залежність від освітнього рівня, то в колгоспах поки що цього не робиться. А треба, необхідно робити це.

Досвід деяких господарств, які мають своїх стипендіатів, які заохочують сільську молоді до навчання, морально і матеріально стимулюють це навчання, показує, що справи в цих колгоспах йдуть краще, на основні виробничі ділянки юнаки і дівчата йдуть охочіше, всі ділянки господарства мають або матимуть кваліфікованих працівників.

І. МУДРИЙ, завідувачий Гайворонським районом.

Цех номер тринадцять

- ФУНДАМЕНТ ШКОЛИ РОБІТНИЧОЇ МОЛОДІ — ВИРОБНИЧА БАЗА.
- ДО 100-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ В. І. ЛЕНІНА ВСІ РОБІТНИКИ ЗАВАЛЛІВСЬКОГО ГРАФІТНОГО КОМБІНАТУ МАТИМЬ ВОСЬМИРІЧНУ І СЕРЕДНЮ ОСВІТУ.
- ІНЖЕНЕРИ — СВОЇ.
- ЧИМ ЖИВЕШ, СІЛЬСЬКА ШКОЛО?

Друкуючи цей матеріал, редакція сподівається, що питання, підняті завідуючим Гайворонським районом І. Л. Мудрим, зацікавлять директорів шкіл робітничої і сільської молоді, працівників відділів народної освіти, керівників підприємств і колгоспів, учителів, учнів робітничої і сільської молоді, всіх, кого в тій чи іншій мірі стосується вечірне і заочне навчання юнаків і дівчат. Редакція просить вас, товариші, якщо щодо навчання працюючої молоді,

До 100-річчя з дня народження Марселя Кашена

Нагорода на все життя

Карта — подарунок радянських товаришів — займала півстінки в невеликому, скромному кабінеті директора «Юманіте». Нерідко, відкладавши бік грашки чи газету підшивку, Марсель Кашен неспіхом піднімався з крісла, підходив до стіни і довго вдихався в російській мові.

Палець Кашена зупиняється на піничному заході величезної країни. Він перебирає спогоди, не в силах відірватися від них, опускається в крісло і прикриває долонею очі. 40 років минуло, а пам'ять береже дорогі образи минулого.

На початку березня 1917 року весь світ облетіла вражаюча новина: в Петрограді повстання, столиця в руках народу. Микола II довелося зрештисі престолу. Стри-

жаний французький парламент, щоб вислати на місці, що відбувається в Росії, послала туди делегацію депутатів-соціалістів. У її складі був і Марсель Кашен.

Кашен згадав, в якій напрузі і замшанні перебував Петроград. Мітинги, збори, демонстрації. Все з ранку вулицями проходили то рівні колони, то безладні натовпи з якимись винадковими лозунгами, іноді навіть з іконами. Порожні магазини, довгі черги за хлібом, цукром, м'ясом. Поїздки на фронт зробили Кашена запеклим противником імперіалістичної війни. Повернувшись в Париж, він на з'їзді соціалістичної партії Франції проголосує: «Геть війну!»; «Хай живе революція в Росії!».

Кашен знову їде в Росію, в Москву. На засіданні Виконкому Комінтерну, присвяченому становищу в французькій соціалістичній партії, він зустрічається з Леніним. Під час тривалої розмови Ленін кілька разів устлав з-за столу крокував до кімнати, нахилився до Кашена очі в очі.

...Вище голову, товаришу Кашен. За вами йде французький пролетаріат, який викликає захоплення своєю історією, своєю боротьбою. Ви, французи, повинні добре розуміти нашу тактику — вона також підготовлена і революційними вашим народом.

Доброю школою комунізму стали для Кашена візидини Радянської республіки. Особисте знайомство з Леніним, поїздка по країні, участь у роботі конгресу

Комінтерна, спілкування з будівниками нового суспільства — все це зробило з французького соціаліста стійкого і послідовного комуніста-ленінця, широго друга Країни Рад.

Коли Кашену сповнилося 88 років, він не уявляв, що найрадніша звістка прийде з Москви. За багаторічну діяльність за зміцнення дружби народів Франції і СРСР Радянський уряд нагородив його орденом Леніна.

— Це нагорода всього мого життя, — сказав схвильований Кашен Морісу Торезу, що поздоровляв його.

І дійсно: щоб він не робив після незабутніх зустрічей з Володимиром Іллічем, завжди перед Марселем Кашеном була одна перспектива — визволення людства. І відкрив і вказав Ленін.

І до кінця своїх днів Ішов до цієї мети Марсель Кашен — спіселянин, робітник, комуніст.

На знімку: Марсель Кашен біля Стіли комуністів на кладовищі Пер-Лашез. Париж. 1927 рік.

З ЛІРИЧНОГО ЗОШИТА

Анатолій КУМАНСЬКИЙ.

Чекання на пероні

І тривожно, і весело...
Поспішіть поїзди.
Може, ділчий весну ви
Привезете сюди.
Може, той, у захисному,
Саме нині в путі.
Поїзди мої, вісники,
Журавлино летіть!

І з-за тихого обр'ю
Шліть стрічальні гудки.
Поїзди, будьте добрими,
Як дівочі думки.
Серцю тужно і весело...
То ж спішіть, поїзди.
Може, ділчий весну ви
Привезете сюди.

Леонід НАРОДОВИЙ

Яблука

У далеких снігах,
У вирхастих лісах
Виснуть яблука червоні
На високім гірлі.
Через далі сніг,
Через мрії сніг
Привисають прямо в серце,
Солодом щасливі.

Мед-вином наліті,
Ще й россою ямті, —
А мені ж їх не зривати
Та ніколи в снігах.
Яблука червоні,
Ось вам діл долоні...
Стережі нас вічний сторож
В синьому безсонні.

Валерій ГОНЧАРЕНКО

Я без тебе...

Де ти хмарини? Про кого марши,
Розсипаючи згадок зорі?
Я без тебе, як білий парус
Без попутного вітру в морі.
Я в північній своїй чеканні
Дні на роки уперто мовлю.
Загубив я себе в коханні,
А тебе відшукати не можу.
Вже моєї надії поле
Перетнуло чубате літо,
Тільки ти не прийди ніколи
Синьоме далеке літо.
В мрежі шляху, дівчино, потребо,
Гасне крок мій, як десь припінений...
Я люблю тебе так, як небо
Любить птах із крилом підлітаним.

ВКЛОНИМОСЬ ІСТОРІЇ

КОНКУРС ТРИВАЄ

Першого вересня тисячі хлопчиків та дівчаток нашої області знову сіли за парти. Прийшли до школи й першокласники, для яких цей рік знаменний подвійно, бо ця дата їм запам'ятовується не тільки першим дзвоником на шкільному подвір'ї та зустріччю з першою вчителькою, а й тим, що свій перший крок до освіти вони зробили напередодні знаменної дати — 100-річчя з дня народження В. І. Леніна.

В ці знаменні дні, коли вся наша країна готує гідну зустріч славному волює, ми знову і знову звертаємося до запілля Ілліча, а зокрема, до запілля вчителів і шанувальників історичного минулого народу. В. І. Ленін підкреслював важливе значення використання пам'яток минулого у вихованні патріотичних почуттів.

Основною виховання молодого покоління завжди був позитивний приклад. Історія нашої країни налічує тисячі і тисячі героїв, імена яких для наших сердець будуть вічним дороговказом до чесного життя, до вірного служіння Вітчизні.

З метою використання пам'яток історії та культури у вихованні піонерів і комсомольців-школярів в душі радянського патріотизму, прелектарського Інтернаціоналізму, глибокої любові і поваги до славноі революційного минулого нашого народу та залучення школярів до участі в охороні і збереженні історико-культурної спадщини, Президія правління Українського Товариства охорони пам'яток історії та культури оголошує конкурс «Моя Батьківщина» на кращу фотографію, малюнок, літературно-художню твір, присвячений пам'ятникам історії та культури.

Конкурс проходить під девізом «Вічно горді ми тобою!»

Головною метою конкурсу — це ширше розгорнути пропаганду і популяризацію серед школярів талановитої праці минулих поколінь.

Роботи, що надсилаються на конкурс, повинні відображати історичні пам'ятки — місця і споруди, пов'язані з визначними історичними подіями, життям і діяльністю державних діячів, народних героїв, діячів науки, культури, мистецтва; археологічні, архітектурні, етнографічні пам'ятки, пам'ятки історії техніки, військових справ, літератури.

До фотографій слід додати опис, в якому треба зазначити: що знято, коли, де знято... Малюнки можуть бути виконані олівцями, фарбами, пастеллю і т. п.

Серед літературних творів можуть бути вірші, оповідання, нарис та іше. На всіх роботах слід вказати прізвище, ім'я, вік, школу, клас, район.

Кращі роботи будуть відзначені дипломами, а їх автори нагороджені цінними подарунками.

Конкурс проводиться з 1 червня по 1 грудня 1969 року. Всі матеріали надсилаються на адресу: м. Київ-4, вул. Пушкінська, 32, Українське Товариство охорони пам'яток історії та культури. На конкурс «Моя Батьківщина». Всі питання, які виникатимуть щодо конкурсу, можна одержати у міських та районних організаціях Товариства.

В. ЄФІМОВ,
консультант обласної організації Товариства охорони пам'яток історії та культури.

м. Кіровоград.

ЧИ НЕ ДИВНЕ ПИТАННЯ? Але все ж таки? Ну, звичайно, тому, що кохання одне одного, не уявляють себе один без другого, разом хочуть іти в життя, прожити кризу роки своє почуття, здійснити мрії. Мабуть, така відповідь цілком задовольнить закоханих, але заздалека далеко не повною і не зовсім вичерпною соціологією.

Адже, крім області людських почуттів, емоцій, суто особистих мотивів, сімейно-шлюбні відносини мають і визначені соціальну, точніше, соціально-економічну суть. Сім'я, як казав К. Маркс, завжди являла собою продукт суспільної системи. Вказуючи на те величезне значення, яке належить в історичній зміні сім'ї й характеру сімейно-шлюбних відносин суспільному виробництву, економічному фактору, Ф. Енгельс вважав, що не можна відірвати сім'ю «від усієї її економічної основи, не мінючи тим самим всієї форми сім'ї».

Соціалістичні й інші способи виробництва, таким чином, об'єктивно обумовлює і викликає до життя якісно новий тип сім'ї і сімейно-шлюбних відносин, нову мотивацію шлюбних союзів. В умовах соціалізму зникають будь-якого роду об'єктивно-соціальні причини нестримності шлюбних союзів, а між подружжям, між батьками і дітьми складаються дійсно людські стосунки, основані на коханні, взаємній повазі, на спільності інтересів, поглядів і духовних запитів.

Це, звичайно, не виключає наявності і при соціалізмі ряду негативних, пережиткових явищ в сімейно-шлюбних стосунках. Але важливе (іше: утвердження соціалістичних форм в економіці і сфері духовного життя суспільства неминує веде до знищення соціально-економічних передумов такого огидного явища минулого, як шлюб з розрахунком.

У загальній масі шлюбних союзів, що укладалися в нашій країні, досить велика питома вага таких шлюбів, в які вступають представники різних соціальних груп. Це так звані гетерогенні шлюби, які, наскільки можна судити за даними локальних соціологічних досліджень і статистики, складають приблизно третину всіх шлюбів, які укладаються в нашому суспільстві.

У свій час В. І. Ленін підкреслював, що шлюб в справу особиста, союз двох, але виникаюча в результаті цього союзу сім'я, являє собою однією соціальною. Якіше гетерогенні шлюби стоїть на грані суспільного й особистого і вимагає висвітлення сутності цієї соціальної ролі, яку відіграє цей тип шлюбних союзів в умовах соціалістичного суспільства.

Справа в тому, що подібна форма шлюбного союзу була відома й раніше. Такі шлюби мали місце в сучасному буржуазному суспільстві, вони існували і в докапіталістичних формаціях. Але в докапіталістичних суспільствах гетерогенні шлюби займав дуже незначну питому вагу, з його мотивація не мала нічого спільного з тими мотивами, якими обумовлені такі шлюби в нашому суспільстві.

Гетерогенні шлюби, як одне з характерних для нашого суспільства соціальних явищ, підкоряються дії тих же закономірностей, які влагалі визначають весь процес розвитку сім'ї і сімейно-шлюбних відносин при соціалізмі. Основною причиною їх великої і постійно ростучої питомої ваги треба вважати поступове зникнення соціально-класових відмінностей у нашому суспільстві.

Отже, питома вага гетерогенних шлюбів обумовлена самою природою соціалізму. Але треба бачити й ішу причину. І перш за все таку, як близькість, однарідність різних соціальних груп соціалістичного суспільства.

Без такої близькості, перш за все близькості духовної, подібні шлюби були б практично неможливі. Особливо широкого розповсюдження гетерогенні шлюби набули в містах, великих промислових і культурних центрах. Дослідження цієї проблеми, проведене за останні роки методом конкретних соціологічних досліджень у ряді міст Поволжя, Південного Уралу і частково в Москві, показу-

ло, що вони складають від 30 до 42 процентів всіх укладених у цих містах шлюбів.

При анкетуванні 500 сімейних службовців міста Казані, наприклад, виявилось, що майже 200 з них перебувають в шлюбі з робітниками. В Оренбурзі дві третини лінійних працівників промислових підприємств і залізничного транспорту, третина лікарів і чверть інженерно-технічних працівників підприємств промисловості, транспорту і зв'язку перебувають у шлюбі з робітниками.

Аналогічна картина і в Москві. В Калінінському районі столиці, на території якого знаходяться великі промислові підприємства, науково-дослідні установи і вузи, питома вага гетерогенних шлюбів у загальній масі шлюбних союзів, які укладаються в районі, виражається відношенням 1:3.

Це й зрозуміло. Люди разом працюють, учаться, живуть. Різниця в їх куль-

гах загальних рис характеру, особистих якостей, духовних інтересів і культурних запитів сам шлюбний союз між ними був би немислимим.

Чи багато загальних рис у духовному світі фрезерувальника і провізора? Ясно, що в абстрактній постановці таке питання звучить безглуздо. І зовсім інше, коли воно зв'язане з конкретними людьми. В духовних рисах моїх хороших друзів дуже багато спільного. Робітників-фрезерувальників — великий книголюб і цинітель живопису, його дружина, провізор за професією, захоплюється музикою.

Вони, щоправда, мають не однаковий рівень загальноосвітньої підготовки: вона закінчила вуз, він — студент-заочник другого курсу Індустріального Інституту. Але зараз розвив в освіті подружжя вже невеликий; коли вони одружились, він був значно більшим: мій знайомий тоді вчився в 9 класі вечірньої загальноосвітньої школи.

Кажуть, що домашні речі, весь устрій побуту досить точно відбивають обличчя своїх хазяїв. Якщо це так, погляньте на книжкову полицю цієї сім'ї. Технічна література, вузькоспеціальні підручники, а поруч книги з мистецтва — це «його відділ», книги з фармакології і медицини, комплекти журналу «Здоров'я» — «її відділ». А ось Тургенєв і Симонов, Бальзак і Горький — це вже, так би мовити, галузь загального літературно-художнього інтересу.

Численні соціологічні дослідження і життєві досвід, практика говорять про те, що між рівнем освіти і культурного розвитку батьків і особистості дітей існує пряма пропорційна залежність. Чим вищий культурний і загальноосвітній рівень батьків, тим різноманітніше коло їх духовних інтересів і запитів, тим більше сприятливі й умови для виховання дітей, далі протікає складаний процес становлення особистості молодих громадян соціалістичного суспільства.

Чому вони одружилися?

Про соціальну роль гетерогенних шлюбів при соціалізмі

Гетерогенний шлюб являє собою одну з форм фактичного подолаання соціально-класових відмінностей і формування повністю однорідного в соціальному відношенні комуністичного суспільства, являючись одночасно і своєрідним індикатором, який дозволяє частка судити про темп і масштаб розвитку цього найважливішого соціального процесу.

Але є й інший аспект проблеми, що зв'язаний з гетерогенним шлюбом. Він полягає в характері, ступені, габариті тих зв'язків, які мають гетерогенні шлюби на особистості. Вплив цей відбивається не лише на формуванні, утвердженні особистості дітей, але й на розвитку особистості самого подружжя.

Сім'я, яка ґрунтується на такому типі шлюбу, без сумніву, сприяє росту духовного, культурного, загальноосвітнього рівня подружжя, і в першу чергу того з них, який у цьому відношенні дещо відстає від другого. В таких сім'ях, як правило, ширше коло інтересів, менше професійної обмеженості, різноманітніші запити. Тут створюються більш сприятливі умови для фізичного і духовного розвитку дітей, а це надзвичайно важливо з точки зору формування гармонійно розвинутої особи нової людини.

У гетерогенних шлюбах слід бачити і об'єктивний показник зростаючого потягу громадян соціалістичного суспільства до освіти і культури. В цьому плані стають цілком зрозумілим мотив шлюбів, у які вступають люди, що належать часом до досить віддалених один від одного соціальних і професійних груп.

У документах реєстрації шлюбів в Калінінському районному відділі загсу міста Москви, наприклад, зафіксовані такі професійні поєднання в рамках однієї сім'ї, як саюсар та інженер, монтажник і лікар, інженер-конструктор і швей-мотористка, шофер і вихователка дитсадка, механік і актриса...

Цілком зрозуміло, що представники таких різних і несхожих одна на одну професій і видів трудової діяльності мають чимало загального. Без наявності

Говорячи про гетерогенні шлюби, слід підкреслити, що в умовах соціалізму вони не падають собою якусь особливу проблему, оскільки сучасний рівень розвитку нашого суспільства вже забезпечує досить високій рівень соціальної однорідності його структури. Ще ж до всякого роду пережитків, то вони відіграють незначну роль у мотивації шлюбів на подібні шлюби.

Більше того, в нашому суспільстві саме поняття мотивації цього виду шлюбних союзів носить дуже невизначений характер, і період з трюмом простежується. Адже практично ніхто з радянських людей — наших сучасників не задає собі навіть у думках питання: «Чому я, інженер, одружуюся з «простим» медичною сестрою? Або: «Чому я, педагог, виходжу заміж за «простого» робітника?»

Вивчення даного питання перекожує в тому, що правдою і найбільш розповсюдженою тенденцією є тяжіння до укладання шлюбів між представниками найбільш кваліфікованих професій, найбільш творчих, інтелектуальних за своїм змістом видів трудової діяльності, фізичної і розумової праці. Дуже висока питома вага шлюбів між кваліфікованими робітниками та інженерно-технічними працівниками. Широкого розповсюдження набули також шлюби між представниками кваліфікованих промислових робітників і працівниками сфери обслуговування.

На селі питома вага гетерогенних шлюбів значно нижча, ніж у місті. Якщо в місті вона складає, як уже вказано, приблизно третину всіх шлюбів, то на селі — всього частину. Таке явище пояснюється великою соціальною однорідністю села у порівнянні з містом. Значну роль відіграє, очевидно, і велика живучість на селі пережитків минулого, відомої традиційності в свідомості і вчинках людей.

У соціалістичному суспільстві гетерогенні шлюби виконують, таким чином, дуже важливу соціальну роль і за своїм характером, і за тими наслідками, до яких вони приводять в суспільних стосунках. Вони несуть об'єктивне прогресивний характер, який полягає в тому, що вони сприяють подолаання соціально-класових відмінностей в області сімейно-шлюбних стосунків, сприяють швидшому подолаанню забобів і пережитків у свідомості й формуванні особистості нової людини.

Ці шлюби, парешті, не лише відбивають соціальну близькість різних груп нашого суспільства та його громадян, їх ростучий потяг до освіти і культури, але й сприяють реалізації цих устремлень, духовному росту і культурному розвитку індивіду і в цілому всього суспільства.

Семен СКЛЯРСЬКИЙ,
кандидат філософських наук.

(АФН)

СПОРТ

СПОРТ

О СТАННІМ ЧАСОМ у нашій молодій поезії відбулися суттєві метаморфози: вулканічні струси чисто формальних шукань, які потрясли її донедавна, і наявність яких вважалася ледь не ознакою вибагливого смаку, нині вже до певної міри — минувшина.

Декоративного пензля повсюдно й активно витісняє аналітичний скальпель — єдино можливий засіб пізнання світу. Поезія в краєвих своїх візріах прагне сягнути спонтанної сутності буття.

Істинно, єдина, озов дай, Вибухнула словом із мовчання, — так декларує своє кредо Павло Мовчан.

Або: До простоти іду простоволосий, Просту босий в лоно простоти, За мною складність роблена голосить — Рудоволоса донька пустоти. Це вже — Петро Освядчук, друга книжка

ПРОЗОРІСТЬ СЛОВА

ДУМКИ, ВІДУКИ, РЕЦЕНЗІЇ

якого «Вітряк» приваблює неідробним пафосом, наступальністю інтонацій.

Поет Валерій Гужва — автор книги «Дуель» — теж не лишається осторожним загальною творчого переосмислення дівості слова:

Як просто з тихим словом простота, Як складно простим бути! Бо просте — мудре, Я сто рядків зітру, То — суєта,

Хай ширив, простий ляже у підмурок. Більше того — він усвідомлює всю значимість цього переосмислення, стверджує його:

Повертаються знову, Поблукавши, помаривши, До природності соняків Від штучності саржі, Повертаються знову, Натомившись пророчить, До прозорості слова...

Прозорість слова — риса, притаманна самому Гужві, скількишню швидше до раціонального, аніж чуттєвого вичення дійсності. Предметний план книги — часто підкреслено буденний, чіткий у своїй логічній досконалості. Полемию поета до слова крикливого, ошатного, але позбавленого внутрішнього змісту цілком очевидяки і неідробний. Часто він знаходить свій вияв навіть у віршах, які, здавалось б, не мають прямого відношення до теми.

Не дивно, що доміанта поетичного надбання — не просто показ буття, а ствердження цього буття у його краєвих, хай і драматичних, проявах. Тому часто за сумирним інтонаційним малюнком, певністю манери вчуваються глибокі струси, серйозні внутрішні переваги.

Ускладнюється світ, Стає мудріший, Ущільнюється, Ущільнюється, Уже назавтра інший, Складніший день, Вігоміншій, Повнішій Народжує нові Навальні вірші Я жбуриле їх в новий Складніший світ.

І по-людськи просто й природно розуміси автора, читаючи останні рядки цього вірша:

Ускладнюється світ паш, Що й казати, Ускладнюється так, Що — боже мій!

Гарне враження справляє «Провінціальна Дездемона» — поезія зрима, насичена повнокровною правдою. Це картина, яка ніби вижоплена з посвячення і трансплантована на папір.

Певна річ, не кожному припадають до вподоби ті рядки, які вимагають не тільки присутності, а й співучастності в авторській роботі. Такі вірші (вони краєві в книжці), як «Три верби», «3 Дюссельдорфських вражень», «Прощання», «Гастральний концерт», «Я досі чую зойк дерева», «Я сам собі», «А місто — що йому за диво», «Яка буває врода — боже мій», окрім всього, потребують ще й певної культури сприймання.

Кращі свої речі поет адресує своєму читачеві, цілком покладаючись на його смак.

Щоправда, гармонія між автором і читачем ніколи порушується. Трапляється це найбільше тоді, коли поет починає висловлюватися у невластивій йому манері: «Моя прекрасна совість, моя потворна герцогиня», або: «І місяць вирвався з-за хмар і хмара місяця заступила». Ці речі сприймаються в авторському доробку, як стороше тіло.

І це одне: поет не зовсім випілінився з-під впливу своїх літературних учителів. Зокрема, на нашу думку, Євгена Винокурова. Присутність останнього чувається насамперед в інтонаційній побудові вірша, своєрідній розчленованості стилістичних фігур, безкомпромісній оголеності думки. Що й казати — гарний учитель Євген Винокуров — поет-аналітик, який досліджує дійсність своїм, тільки йому притаманним способом. Та чи не знаємо чітко інколи чувається голос учителя? А вісім, очевидно, процес зростання в якійсь мірі виправдує певну втрату самоконтролю. Надто, коли йдеться про поета думуючого.

Є в «Дуелі» такі рядки:

Вже на порі гострити олівці, Ножем врізати в тіло олівець, І з успіхом дитинним на лінії Вдихати свіжий запах ялишевий. Прийшла пора на аркушевім тлі Вибагливий снувати візерунок...

Так, пора справді прийшла. Тож хай щастивіться поету його завтра!

Володимир БАЗИЛЕВСЬКИЙ.

СПЛЯТЬ НА ЛЬОТНОМУ ПОЛІ ЛІТАКИ

КИЇВ, 18 вересня. (РАТАУ). Льотчик з Кіровограда, 33-річний абсолютний чемпіон світу з літакового спорту Володимир Мартем'янов завоював таку ж золоту медаль, беручи участь у XVI особисто-командній першості країни. Його колега по збірній СРСР Віктор Самойлов з Донецька став «срібним» призером, а третє місце зайняв Олексій Пименов з Новосибірська.

Вперше завоювала титул абсолютної чемпіонки Радянського Союзу з літакового спорту 23-річна льотчиця з Луганська Людмила Мочаліна. Лідія Леонова із Тули зайняла друге місце. А книжка Алла Кузьменко, яка на недавній першості України показала абсолютно краєвий результат, стала володаркою «бронзи».

Одягалися в чохли літаки «ЯК-18» — крилаті партнери авіаційних спортсменів. Погода, яка до останнього дня змагань була сприятливою для польотів, напруга на київський аеродром дош. Найкращі радянські спортсмени почали підготовку до першості світу з літакового спорту, яка відбудеться в Англії у липні 1970 року.

ЮНІОРИ ГРАЮТЬ ВНИЧІЮ

СІМФЕРОПОЛЬ, 18 вересня. (РАТАУ). Збірна футбольна молодіжних команд СРСР зіграла тут вничію — 1:1 із збірною молодіжної команди НДР.

Старший тренер збірної юніорів нашої країни, заслужений тренер СРСР Євген Лядін підкреслює, що цей матч — перші «оглядинні» новоготого складу збірної СРСР, яка в наступному році боротиметься за звання чемпіона Європи.

НА ВЕРТОЛІОТІ — ДО «ЗОЛОТА»

СУМН, 18 вересня. (РАТАУ). Високу майстерність на особисто-командних змаганнях з вертолітного спорту, які фінішували тут, продемонстрував Олександр Писаненко із збірної ВПС-1. Він завоював чотири золоті медалі в окремих вправах і звання абсолютного чемпіона країни.

Конкурс-вікторина

ВІДПОВІДІ НА ЗАВДАННЯ № 1

1. Чемпіонат світу серед юнаків (віком до 20 років) за рішенням Міжнародної федерації шахів уперше було проведено в 1951 році. З того часу чемпіонати проводяться раз на два роки. Радянські шахісти беруть участь у цих змаганнях з 1955 року. Тоді в турнірі, який проводився в м. Антверпені (Бельгія) грали 24 шахісти з 23 країн, у тому числі й наш Борис Спаський. Перше місце і звання чемпіона світу завоював радянський юнак.

За 14 років, що минули відтоді, Борис Спаський подолав важкий шлях до шахового Олімпу. Після кількох невдач (у тому числі й програшу в матчі з Т. Петросяном у 1960 році) він цього року з рахунком 12,5:10,5 переміг чемпіона світу Тиграна Петросяна і тепер носить найпочесніший шаховий титул.

За видатні успіхи в спорті Борис Спаський нагороджений медаллю «За трудову доблесть».

Після Б. Спаського нікому з радянських юнаків довгий час не вдалося виграти першості світу серед юнаків. І ось майже через 14 років вісімнадцятирічний Анатолій Карпов, вигравивши 8 партій підряд у фінальній турнірі, ще за два тури до кінця змагань, став переможцем X першості світу, яка проходила в Стокгольмі.

Анатолій Карпов — студент механіко-математичного факультету Московського університету. Незважаючи на молодість, він успішно виступав у багатьох юнацьких змаганнях як у Радянському Союзі, так і за рубежом.

В 1958 році на турнірі в Гронгені (який вважається неофіційним чемпіонатом Європи), він узяв перший приз, у спортивній біографії Анатолія Карпова є один курйозний випадок. 1966 року чехословацькі шахісти запросили двох радянських колег взяти участь у міжнародному турнірі. З-за неточного перекладу телеграми на російську мову, помиляково прийняли, що це турнір юнацький, і п'ятнадцятирічний юнак прибув на змагання. Коли помилка виявилася, було вже пізно. А Карпов розпочав змагання, вигравивши...

чи партію за партією, і з 11 очками з 13 зайняв перше місце. Трі Анатолія Карпова високу оцінку дає экс-чемпіон світу Михайло Ботвинник, який порівнює його з Б. Спаським. Правда, экс-чемпіон світу вказав на суттєвий недолік А. Карпова, як шахіста, що може завважити йому досягнуті великих шахових висот. Мова йде про фізичну підготовку. Дійсно, атлетом Толою по називають невеликого росту, а його вага не досягає і 50 кілограмів. Але веселий і багаторий характер, упертість і добрі білявські якості в деякій мірі компенсують у Карпова неадекватно фізичну підготовку.

2. В шаховій партії, як відомо, ходи робляться по черзі. Кожний гравець старастся використати своє право на хід з найбільшим ефектом для досягнення тієї чи іншої цілі. В дебютній стадії право першого ходу, надане білим, довгий час зберігає за ними ініціативу дії.

Але трапляються і такі виняткові позиції, де право на хід з тієї чи іншої причини невідідає, де краще було б відмовитися від черги ходу і передати її противнику. Це і є мугцанг.

Найчастіше мугцанг трапляється в кінці партії.

Ось приклад з відомого етюд В. Корольова. В позиції:

білі повинні виграти, якщо їм удасться передати чергу ходу противнику. Але як це зробити?

Якщо 1. g7, то 1... Та8-

2. Кр:f7 Та7... 1. а7-а6, а білим треба мряти про нічну. Щоб одержати перемогу, білим треба грати дуже тонко.

1. Крg7. Тільки так, ховаючись королем за пішаками, можна виринти поставлене завдання.

1. ...f7:g6. Відносно краєвий хід. Тепер знову загрожую шах турцю.

На 1... f7-g6, білі грають: 2. Крh6 f4 3. Тg2 f3 4. Тg2 і у чорних мугцанг.

2. Крh6! g5 3. Крh5 g4 4. Крh4 g3 5. Крg3 Турa a3 або a4 і 6. Т:h2x.

3. Етюд розв'язується так: 1. а5 Cf8 2. Крd5 Сf6 3. g5-f4 Сg5 4. Крe4 Сh4 5. Крf3 і пішак «а» проходить у ферзі.

Всім учасникам конкурсу, які правильно розв'язали завдання № 1, нараховано по 7 очок.

Редатор В. ПОГРІБНИЙ.

УПРАВЛІННЯ КІНОФІКАЦІЇ, ДИРЕКЦІЯ РАЙОННИХ КІНОМЕРЕЖ, МІСЬКІ КІНОТЕАТРИ

з 19 по 27 вересня ц. р. направляють юнаків та дівчат старше 16-ти років на 11-місячний курс в Одеську республіканську школу кіномеханіків. Учні школи одержують стипендію 20 крб. на місяць. Бажаючим поїхати на навчання слід звернутися в районні дирекції кіномереж, у міські кінотеатри та кінооб'єднання.

Вступники повинні мати такі документи: оригінал документа про освіту, автобіографію, медичну довідку (форма № 286), 3 фотографії розміром 3x4 см, паспорт (військовий квиток (приписне свідоцтво) пред'являються особисто.

ОБЛУПРАВЛІННЯ КІНОФІКАЦІЇ.

ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНЕ УЧИЛИЩЕ № 3 (М. КРАСНИЙ ЛУЧ)

ОГОЛОШУЄ ДОДАТКОВИЙ НАБІР УЧНІВ НА 1969/70 НАВЧАЛЬНИЙ РІК УЧИЛИЩЕ ГОТУЄ:

- Мулярів (приймаються юнаки та дівчата віком 15 років і більше. Строк навчання 1 рік). Мулярів-машиністів-штукатурів (юнаки віком 15 років і більше. Строк навчання 2 роки). Мулярів-штукатурів (юнаки та дівчата віком 15 років і більше. Строк навчання 2 роки). Монтажників конструкцій — мулярів (юнаки віком 15 років і більше. Строк навчання 1 рік). Теслярів (юнаки віком 15 років і більше. Строк навчання 1 рік). Теслярів-столярів (юнаки віком 15 років і більше. Строк навчання 2 роки). Бетонників, теслярів-опалубників (юнаки віком 15 років і більше. Строк навчання 2 роки). В училище приймаються юнаки та дівчата з освітою 8-10 класів.

Демобілізовані з Радянської Армії приймаються на одnorічний строк навчання з усіх спеціальностей. Початок занять 1 жовтня 1969 року.

Вступники подають такі документи: заяву на ім'я директора, паспорт або свідоцтво про народження, довідку про стан здоров'я, свідоцтво про освіту, 6 фотографій розміром 3x4 см, довідку про склад сім'ї, довідку з місця проживання, характеристику зі школи або місця роботи.

Зарховані до училища забезпечуються: триразовим харчуванням, обмундруванням, підручниками, приладдям — гуртожитком. При училищі є вечірня школа. Юнаки та дівчата, які закінчили училище, забезпечуються роботою в різних містах України.

Документи надіслати на адресу: Луганська область, м. Красний Луч, шахта 22-4 «Біс», профтехучилище № 3, приймальня комісія.

ПОКАЗУЄ КІРОВОГРАД

НЕДІЛЯ, 21 вересня. Перша програма. 9.00 — Гимнастика. (М). 9.15 — Новини. (М). 9.30 — «Будильник». (М). 10.00 — «Музичний кіоск». (М). 10.30 — «Для юнацтва». «Небесних справ майстри». (М). 11.15 — Грають юні музиканти. (Львів). 12.00 — Дні культури НДР. в РРФСР. Програма телебачення НДР. 13.00 — «Сільська година». (М). 14.00 — Програма кольорового телебачення. «Клуб кіномандрівників» і музична програма. (М). 16.00 — Для воїнів Радянської Армії і Флоту. (М). 16.30 — Фестиваль фільмів НДР «Крупні Краузе». І серія. 18.00 — «Камертон доброго настрою». (Луганськ). 19.00 — Першість СРСР в футболі: «Динамо» (Київ) — «Торпедо» (Кутаїсі). 20.45 — «Господарі землі». (К). 21.00 — «Сім днів». Міжнародна програма. (М). 21.45 — Програма кольорового телебачення. «Ромео і Джульєтта». Фільм-балет. (М). 23.15 — Щоденник чемпіонату світу з важкої атлетики. (М). 23.25 — «Граємо». Естрадний концерт. (К).

ПОНЕДІЛОК, 22 вересня. Перша програма. 17.00 — Новини. (М). 17.15 — Телефільм. «Чингіз Айтматов». (К). 18.00 — «Сонячне коло». (К). 18.30 — Листи в НДР. Телефільм. (М). 19.00 — «Крупні Краузе». Телевізійний багатосерійний фільм. II серія. (М). 20.30 — Програма «Час». (М). 21.15 — До 100-річчя в лия народження Леніна. Телефестиваль художньої самодіяльності (Кіровоград). 21.55 — Документальний фільм. «В глинні живого». (Кіровоград).

НАША АДРЕСА І ТЕЛЕФОНИ

м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36. Телефоні: відповідального секретаря — 2-45-35, відділу військово-патриотичного виховання і спорту — 2-45-33, решти відділів — 2-45-36.

Вчора в місті Кіровограді у міському парку (мені О. С. Пушкіна відкрився традиційний ярмарок яблуку. Фото В. КОВПАКА.

«МОЛОДОЯ КОМУНАР» — орган Кіровоградського обласного ЛКСМУ м. Кіровоград.

Друкарня ім. Г. М. Димитрова обласного управління по пресі м. Кіровоград, вул. Гліни. 2